

Práce 4.0 - aktivity MPSV jako reakce na výzvy 4. průmyslové revoluce

PhDr. Martin Sycha, Ph.D.

**Konference Strategie 2030+ ve vzdělávání
dospělých**

21. listopadu 2019

Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020

- přijata usnesením vlády č. 835 ze dne 15. října 2014.
- vychází z materiálu Koncepce politiky zaměstnanosti 2013 – 2020

Strategie zaměstnanosti identifikovala čtyři hlavní priority:

1. Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce;
2. Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce;
3. Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným potřebám trhu práce;
4. Rozvoj veřejných služeb zaměstnanosti.

Priorita č. 3

- Reaguje na potřebu vyššího souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, zejména v oblasti kvalifikací a kompetencí.
- Reflektuje fakt, že počáteční vzdělávání již není schopné s ohledem na dynamický vývoj technologií a hospodářství schopno připravit pracovní sílu na celou dobu profesního života.

Důraz je proto kladen na rozvoj politiky zaměstnanosti v oblastech:

- předvídání vývoje a potřeb trhu práce
- podpoře dalšího vzdělávání

Strategie digitální gramotnosti ČR a Akční plán SDG

- **Strategie digitální gramotnosti ČR** přijata usnesením vlády č. 523 ze dne **1. července 2015**.
- **Akční plán Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020** - schválen dne **7. 7. 2016** usnesením vlády č. 616.
 - **Usnesení ukládá MPSV předložit vládě vždy ke dni 30. června každého kalendářního roku vyhodnocení akčního plánu.**

Opatření AP rozdělena do šesti strategických cílů:

1. Zaměstnanost (ÚP ČR, MŠMT);
 2. Konkurenceschopnost MPSV);
 3. Sociální začleňování (MPSV - sekce sociální a rodinné politiky, MŠMT);
 4. Podpora rodiny (MŠMT, MPSV);
 5. Elektronické služby veřejného sektoru (MV, MPSV);
 6. Podpora systému vzdělávání a učení prostřednictvím digitálních technologií (MŠMT, ÚV ČR).
- **Rozvoj digitálních kompetencí je velmi důležitý nejen z hlediska připravenosti pracovní síly na důsledky 4. průmyslové revoluce, ale také má celkově pozitivní dopad na:**
 - **obecně zvýšení dovedností a kvalifikace občanů ČR,**
 - **zvýšení konkurenceschopnosti ČR v mezinárodním kontextu,**
 - **osobnostní rozvoj a zvýšení aktivního zapojení občanů do občanské společnosti a celkové zvyšování životního standardu občanů ČR.**

Projekty navázané na AP SDG DigiStrategie 2020

V září 2016 spuštěn projekt „**Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti**“, který zastřešuje implementaci opatření v rámci Akčního plánu SDG

- **Zkrácený název projektu:** „DigiStrategie 2020“
- **Registrační číslo projektu:** CZ.03.1.54/0.0/0.0/16_020/0005634
- **Doba realizace projektu:** 1. 9. 2016 - 31. 8. 2020

Klíčové aktivity:

KA 1 Platforma systémové podpory

KA 2 Jednotná platforma Digitální strategie

KA 3 Zajištění dat v oblasti digitální gramotnosti v rámci dalšího vzdělávání

KA 4 Evaluace implementace DS 2020

KA 5 Popularizace tématu digitální gramotnosti a DS 2020

Projekty navázané na AP SDG - DigiKatalog

Od 1. října 2017 spuštěn projekt „**Rozvoj systému dalšího vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí**“ („DigiKatalog“)

- **cílem je poskytnout systémová a metodická řešení rozvoje digitálních kompetencí vytvořením systémového nástroje pro rozvoj přenositelných digitálních kompetencí**

Klíčové aktivity:

KA 1 – Vytvoření katalogu přenositelných DK (DK-SOS)

KA 2 – Vytvoření autoevaluačního nástroje (Q-SOS)

KA 3 – Metodická doporučení pro rozvoj DK (MET-SOS)

KA 4 – Podpora rozvoje DK v otevřeném informačním a vzdělávacím prostředí (EDU-SOS)

KA 5 – Popularizace rozvoje DK

Trh práce a 4. průmyslová revoluce

- **MPSV nástup 4. průmyslové revoluce nechápe jen jako možnou hrozbu, ale naopak jako výzvu, která bude přinášet trhu práce také nové příležitosti a které je třeba adekvátně využít.**
- Hlavní snahou MPSV v této oblasti je podrobně zmapovat současnou situaci i budoucí trendy na trhu práce a implementovat opatření, která budou na tyto změny adekvátně reagovat.
- V souvislosti s digitalizací a nástupem nových forem práce bude třeba významnější měrou přehodnotit současné nastavení podmínek práce a vztahu mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

Nahrazování práce digitalizací

- v horizontu **do 5 let** očekávat, že technologie budou **v 11 % povolání** schopny nahradit více než **50 % dovedností** požadované pro výkon povolání
- V horizontu **do 30 let** pak dokáže automatizace nahradit více než 50 % dovedností **v naprosté většině současných povolání.**
- Současně s tím **budou průběžně vznikat povolání nová**, která ale budou klást na jejich vykonavatele rozdílné nároky a budou vyžadovat rozdílné schopnosti a dovednosti oproti povoláním současným...
- ... a možná budou zanikat stejně rychle, jak vznikla.

Kategorizace pracovních úkonů z hlediska jejich automatizovatelnosti

	rutinní	nerutinní
manuální	<ul style="list-style-type: none"> obsluha strojů balení a paletizace dávkování 	<ul style="list-style-type: none"> opravy a renovace (nemovitostí, strojů, uměleckých děl) služby a osobní péče řízení dopravních prostředků
znalostní	<ul style="list-style-type: none"> počítání účtování sběr a zpracování dat korektura textu a dat měření délky/váhy/teploty kontrola kvality 	<ul style="list-style-type: none"> výzkum, analyzování zhodnocování a plánování tvorba designu konstrukce pravidel a postupů užívání a interpretace pravidel vyjednávání, lobbying, organizování učení a trénování vedení lidí bavení a prezentování

Bariéry procesu nahrazování práce technikou

Bariéry	Specifikace bariéry	Popis
Vnímání a manipulace	Obratnost prstů	Schopnost dělat přesné koordinované pohyby prstů jedné nebo obou rukou pro uchopení, manipulování nebo sestavování velmi malých objektů.
	Zručnost (manuální dovednosti)	Schopnost rychle pohybovat rukou, rukou společně s paží nebo oběma rukama pro uchopení, manipulování nebo sestavování objektů.
	Stísněné pracovní prostředí	Jak často profese vyžaduje práci ve stísněném pracovním prostředí, které vyžaduje atypickou (zatěžující) pozici.
Kreativní inteligence	Originalita	Schopnost přijít s neobvyklými nápady na dané téma, s chytrým řešením dané situace, popř. schopnost vymyslet kreativní způsoby řešení problémů.
	Umění	Znalost teorie a technik nezbytných k vytváření, produkci a realizaci hudebního, tanečního, výtvarného, divadelního a sochařského umění.
Sociální inteligence	Sociální vnímání	Schopnost uvědomovat si reakce ostatních a pochopit, proč reagují určitým způsobem.
	Vyjednávání	Schopnost spojovat ostatní, snažit se překonávat (sladit) rozdíly.
	Přesvědčování	Schopnost přesvědčit ostatní, aby změnili svůj názor nebo chování.
	Pomoc a péče o druhé	Schopnost poskytnout osobní asistenci, lékařskou péči, psychickou podporu, popř. jinou osobní podporu (spolupracovníkům, klientům, pacientům). Jinak řečeno – schopnost pomoci a empatie.

Akční plán Práce 4.0

- V roce 2016 MPSV zadalo zpracování studie Iniciativa Práce 4.0.
- Na základě této studie zpracovalo Akční plán Práce 4.0
 - V březnu 2017 schváleno poradou vedení MPSV
 - V dubnu 2017 projednáno na plenární schůzi RHSD
 - V květnu 2017 zasláno Úřadu vlády jako podklad pro přípravu Akčního plánu Společnost 4.0 (schválen v září 2017)
 - Leden 2019 opatření AP Práce 4.0 součástí DES (Připravenost občanů na změny trhu práce, vzdělávání a rozvoj digitálních dovedností) v rámci programu Digitální Česko
 - Květen 2019 opatření AP Práce 4.0 součástí Národní strategie pro umělou inteligenci

Opatření v oblasti vzdělávání nastavená v tomto Akčním plánu navazují a rozvíjejí opatření uvedená v Akčním plánu Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020. Oba tyto **Akční plány jsou vzájemně komplementární.**

Akční plán Práce 4.0

- 1. SC - Regulace dopadů technologických změn na poptávku po pracovní síle** - např. zpracování sektorových a tematických predikcí, zohlednění nových digitálních kompetencí v NSP a CDK, Zabránění vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a podpora nového uplatnění na trhu práce pro znevýhodněné skupiny; Podpora sebezaměstnání a startu malého podnikání; Výzkum a příprava možných řešení v oblasti daňového a pojistného systému.
- 2. SC - Podpora dalšího vzdělávání** – např. Rozšíření nabídky DV a rekvalifikací; Rozvoj nových modelů a individualizace v DV, informační podpora a propagace DV, Návrh prvků nefinanční stimulace poptávky po DV; podpora systémového přístupu a tripartitního dialogu na národní i regionální úrovni.
- 3. SC - Nastavení podmínek na trhu práce v souvislosti s technologickými změnami** - např. Zvýšení minimální mzdy; Právo zaměstnanců na nedostupnost ve volném čase; definice a regulace práce přes online platformy v rámci sdílené ekonomiky a metodická podpora.
- 4. SC - Regulace dopadů technologických změn na vybrané sociální aspekty** – např. Změny v systému sociálního a důchodového zabezpečení; Vytvoření podmínek pro zvýšení flexibility trhu práce, sladování rodinného a pracovního života; Vytvoření metodiky pro sledování a vyhodnocování dopadů změn v charakteru práce na psychické a fyzické zdraví pracujících.

Výzkumný úkol „Komplexní řešení dopadů procesů digitalizace a automatizace na trh práce a konsekventně do oblasti sociální a do vzdělávání“

- V roce 2018 zadáno Výzkumnému ústavu práce a sociálních věcí.
- Primárním úkolem je.
 - řešení opatření vycházejících z AP Práce 4.0 analytického a metodického charakteru;
 - návrhy dalších návazných kroků, jak danou problematiku řešit.

Projekt Predikce trhu práce (KOMPAS)

Žadatel:	MPSV
Partner:	NVF, VÚPSV, ÚP ČR, TPZ/kraje ČR
Operační program	OP Zaměstnanost
Prioritní osa	1
Investiční priorita	1.4
Číslo výzvy	03_15_22

- Od 1. 1. 2017 MPSV realizuje **projekt Predikce trhu práce (KOMPAS)**, který by měl řešit nastavení systému predikcí v ČR na národní a především pak regionální úrovni.
- **Tyto predikce budou velmi důležitým podkladem pro anticipaci dalšího možného vývoje a potřeb (nejen trhu práce) souvisejících se 4. průmyslovou revolucí.** Predikce budoucích potřeb a trendů trhu práce by pak měly být základem pro nastavení, případně aktualizaci či korekci přijatých opatření.

Projekt Mapování budoucích kompetencí jako součást systémových opatření pro vymezení požadavků trhu práce „Kompetence 4.0“

Předmětem projektu je na základě analýzy metod mapování budoucích kompetencí a s využitím zahraničních zkušeností a široké diskuse odborníků z výzkumné, aplikační i firemní sféry:

- **rozšířit Centrální databázi kompetencí (CDK)** o popis nových a v budoucnu vyžadovaných kompetencí v 10 vybraných sektorech trhu práce, ve kterých lze očekávat změny v návaznosti na 4. průmyslovou revoluci;
- **zpracovat sektorové kompetenční pyramidy** jako nástroje pro systémové vymezení požadavků trhu práce, které umožní identifikované kompetence začleňovat do kontextu širokého všeobecného a oborového kvalifikačního rámce;
- vytvořit základ pro **nastavení standardů pro praktickou odbornou přípravu při aplikaci vybraných prvků duálního vzdělávání a facilitace při realizaci spolupráce a partnerství firem a škol**. Hlavním předmětem spolupráce firem a škol bude nastavování výuky odborných kompetencí v podmínkách firem;
- **šířit informace a navrhnout doporučení pro případné procesní a legislativní úpravy** v dané oblasti.

Děkuji za pozornost!

Martin Sycha

martin.sycha@mpsv.cz

PRÁCE 4.0